Časopis za lokalnu samoupravu i njegovanje baštine Crne Gore "Komun@"
April 6, 2020 ·

📰 KOMUNIN VREMEPLOV 📰
• Cio Napulj klicao je Gospodaru
• Komun@ broj 30
• Piše Slobodan Čukić
•
•
Visoki američki mornarički oficir se srio s Njegošem na prijemu kod Rotšilda. Sjutradan je posjetio crnogorskog gospodara i zamolio ga „da poglavar slobodne Crne Gore ukaže počast i posjeti bojnu lađu slobodne Amerike“. Njegoš mu je obećao da će doći, pa je viceadmiral istog popodneva poslao vojni čamac koji je vladiku i njegovu pratnju prevezao na brod „USS Independence“...
•
Sredinom novembra 1850. godine teško oboljeli Njegoš odlučio je da potraži lijeka u Italiji. Iz Kotora je pošao 17. novembra. U Zadru je saopštio guverneru dalmatinskom Getaldiju da će prvo za Beč, pa u Veneciju. Iz Trsta je 23. novembra pisao: „Ja još od prsah stradam“. U Beč je stigao 29. novembra. Bolest se pogoršavala („jerbo mi svaki dan ovdje gore biva“). Za Italiju je krenuo 15. decembra. Italijanska klima je djelovala blagotvorno, a zdravlje mu se popravilo. Pisao je Vuku Karadžiću 25. decembra iz Venecije: „Ja sam sa zdravljem dosta dobro. Što sam bliže ekvatora, to mi je sve prijatniji vazduh“.

Ubrzo je stigao u Napulj, gdje će ostati do maja 1851. Početkom februara je javio: „Slava Bogu ja sa zdravljem sve na bolje idem“. Tu se u martu obreo i Ljuba Nenadović. Slučajno se srio sa momkom iz Njegoševe pratnje, Vukalom i odmah došao kod Vladike. Ostao je u njegovom društvu dva mjeseca. Zahvaljujući tome, zabilježio je brojne detalje, pa i onaj o Njegoševoj slavnoj posjeti
američkom ratnom brodu marta 1851. godine, kada su crnogorskom gospodaru ukazane najveće vojne počasti, a Napulj mu klicao „E viva!“.

Tome je prethodila Njegoševa posjeta Rotšildu. Nenadović piše: „Jedno veče proveli smo kod Rotšilda na njegovoj vili (poljskom dvorcu). Društvo je bilo lepo i odlično. Sedelo se i hodalo i po sobama i po bašti. Vladika se obično nosi crnogorski; i tada je bio obučen u crnogorske haljine, koje mu vrlo lepo dolikuju. Razgovor se gotovo svuda vodio francuski. Svi su bili putnici, iz sviju krajeva sveta. Do Vladike nije se moglo doći, jednako su ga okruživale najlepše dame i molile da im priča o Crnoj Gori, o četama, o ratovanju Crnogoraca. Vladika je bio dobre volje; govorio je neprestano. Ja, koji ga svaki dan slušam, divio sam se tada njegovom govoru, njegovim pričama i jezgrovitim dosetkama...“ („Pisma iz Italije“).

Tokom posjete Njegoš se upoznao i sa viceadmiralom američke vojne lađe „Nezavisnost“ koja je boravila u zalivu već nekoliko neđelja. Riječ je o brodu „USS Independence“, čiji je zapovjednik po svoj prilici bio Tomas Konover (Thomas Conover). Visoki američki oficir je sjutradan prije podneva posjetio Vladiku i pri polasku zamolio ga „da poglavar slobodne Crne Gore ukaže počast i posjeti bojnu lađu slobodne Amerike“. Njegoš mu je obećao da će doći, pa mu je viceadmiral popodne poslao jedan vojni čamac...

„... U tri sata po podne sednemo na čamac. Pošla su i sva tri Crnogorca. Čamac za nekoliko minuta prenese nas do lađe koja je podaleko u otvorenom zalivu stojala. Viceadmiral dočekao je Vladiku na stepenicama lađe i primio ga s čamca. Kako on, tako i svi oficiri bili su obučeni u paradnu uniformu. Na lađi bili su uparađeni svi vojnici s puškama i odali su vojnu počast...
vojena muzika svirala je, a lađa bila je oki... zastava, među kojima je vihorio veliki amerikanski barjak sa svojim zvezdama. Viceadmiral ...

ali je blaže od ruma (po svoj prilici burbon, prim. S.Č.). Viceadmiral dao je vladici, za spomen ove posete, jednu malu ali vrlo lepu mapu Severne Amerike i jedan mali zlatan novac koji je kovan u vreme oslobođenja amerikanskih država; i k tome još neke sitne amerikanske stvari koje se ovde retko mogu videti. Vladika je posle viceadmiralu poslao na dar nešto od crnogorskog oružja. Vladika istinski ljubi Ameriku. Sa oduševljenjem je govorio i slušao o merici, o njenom napretku, o njenim ustanovama, o njenoj slobodi...“.

„Kad izađosmo na krov lađe, Vladika pogleda, pa reče kapetanu: Koliko može biti dugačka ova lađa?“ Pa u isto vreme okrete se Vukalu: „Što nijesi izmjerio kolika je ova galija da možeš pričati u Crnoj Gori?“ Na te riječi Vukalo odmah izvadi iza pojasa svoj jatagan zajedno sa koricama, pa se naže i ode niz lađu mereći i vičući: jedan, dva, tri, četiri itd. Za njim su trčali oficiri čudeći se kako se odmah setio da izmeri, a nije tražio ni konca ni konopca. S lađe smo uživali u prekrasnu izgledu na varoš, na ostrva, na Vezuv i na svu okolinu. ladika se oprosti s amerikanskom gospodom, i sednemo u čamac. Uparađeni vojnici opet su odali počast oružjem, a muzika je svirala. Kad je Vladika seo u čamac i pošao, topovi s lađe počeli su gruvati; dvadeset i jedan top pozdravio je suverena Crne Gore. Na mnogim drugim lađama, pored kojih smo plovili, zastave se podignu uvis, a svi mornari poleteše kao ptice na katarke; obale se zacrneše od gomile sveta; i sa više strana zahori se: Eviva, eviva!“ (Živeo, živeo). Vladika je podizao svoju crnogorsku kapu i blagodario im. aš čamac išao je kao strela. A dugačka amerikanska zastava na njemu dohitala je vodu. Prošli smo kroz stotine različitih brodova. S jedne grčke lađe pozdraviše Vladiku burnom pesmom; zacelo pesmom rata, pesmom oslobođenja. Sa više lađa kapetani i mornari dizali su ruke uvis i mahali kapama. To su, po svoj prilici Dalmatinci koji poznaju Vladiku“, završava Nenadović („Pisma iz Italije).

Njegoš je kao vladika bio i vrhovni vojni zapovjednik pa je ovaj događaj imao karakter zvanične posjete jednog crnogorskog državnika američkoj vojsci, i uopšte početak crnogorsko- američkih državnih odnosa.

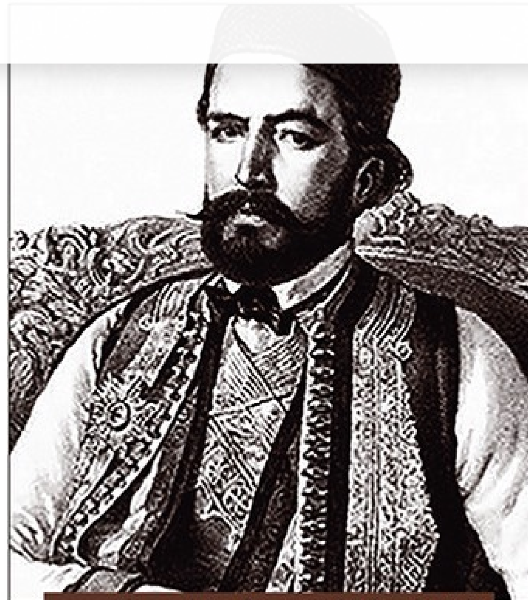
•

LJUBA BEZ KRPETINA

Gospodar je javio Ljubi Nenadoviću da mu se pridruži tokom posjete američkom brodu. Kad je stigao rekao mu je: „Ali ne hoću da ideš u tizim haljinama nego u crnogorskim“. Nenadović pripovijeda: „I tako, koje od njegovih haljina, koje od one trojice, preodenem se i obučem kao Crnogorac. Kad sam se bio obukao, svi su gledali uza me i niza me kako mi stoje crnogorske haljine. Đuka (Đuko Sredanović, S.Č.) se smeje i kaže: „Ko bi rekao, gospodare da je ovo oni isti?“ Serdar Andrija (Perović, S.Č.) prav mi komplimente kako mi dobro stoji crnogorsko ruho: „E, bogami, sada si čovjek kao i mi!“ A Vukalo pridodade: „Kako te nije žao trošiti novce za one talijanske krpetine“.

•

#komun@ #komuna #casopiskomuna #casopiskomun@ #casopis #kulturnabastina #kulturnabaština #crnagora #magazine #newspaper #culturalheritage #montenegro •

Klicao mu je Napulj - portret iz doba boravka u Italiji